

JUSTITSMINISTERIET

Civil- og Politiafdelingen

European Commission
DG Home Affairs
B-1049 Brussels

home-data-retention@ec.europa.eu

Dato: **- 8 MAJ 2012**
Kontor: Politikontoret
Sagsbeh: Lisbeth Weiss Petersen
Sagsnr.: 2012-187-0016
Dok.: 411240

Til brug for overvejelserne vedrørende en reform af direktiv 2006/24EF (logningsdirektivet) har EU-Kommissionen ved brev af 3. februar 2012 bl.a. anmodet medlemsstaterne om at fremsende ti konkrete sager, hvor data som blev opbevaret efter logningsdirektivet har spillet en essentiel rolle i efterforskningen eller for sagens afgørelse.

Justitsministeriet har i den forbindelse indhentet oplysninger om sådanne konkrete sager hos Rigspolitiet.

De medsendte konkrete eksempler vedrører ikke overtrædelser af straffelovens kapitel 12-13 (forbrydelser mod statens sikkerhed, terror mv.). Dette skyldes, at sådanne sager efterforskes af Politiets Efterretningstjeneste, og at oplysninger om disse sager ikke er umiddelbart tilgængelige. Politiets Efterretningstjeneste oplyser dog, at oplysninger om teletrafik anvendes i betydeligt omfang navnlig i forbindelse med længerevarende efterforskninger inden for terrorområdet. Oplysninger om teletrafik har således i flere tilfælde været af afgørende betydning for at kunne afdække terrorrelationer i både ind- og udland.

Politiets Efterretningstjeneste oplyser ligeledes, at stort set alle efterretningstjenestens målpersoner udveksler kommunikation af relevans for efterretningstjenestens efterforskning via internet. Samtidig er målpersonerne generelt meget sikkerhedsbevidste og træffer derfor typisk en række foranstaltninger for at skjule deres kommunikation. En metode hertil kan bl.a. være anvendelse af hotspots eller andre offentligt tilgængelige internetforbindelser, hvor der ikke stilles krav om valideret brugerregistrering.

Rigspolitiet har fremsendt følgende:

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

”Som eksempler på konkrete sager, hvor loggede tele- og/eller internetoplysninger har været af væsentlig betydning for efterforskningen, kan nævnes følgende:

1. Loggede internetoplysninger (databedrageri)

Den pågældende politikreds modtog en anmeldelse fra en dansk online betalingsformidler, der oplyste, at flere af deres kunders konti var blevet hacket og efterfølgende benyttet til at indsætte penge på under anvendelse af stjålne kreditkortoplysninger. Pengene var efterfølgende blevet overført fra kundernes konti til et online pokerspil i udlandet. Det kunne konstateres, at en mindre del af udbyttet var overført til en dansk bank som gevinst fra online spil.

Den danske online betalingsformidler kunne til politiet oplyse, at der på de forskellige hakede konti var benyttet flere forskellige IP-adresser, men én bestemt IP-adresse var benyttet til at logge ind på alle de hakede konti, hvorfor der var en formodning om, at der var tale om én gerningsmand.

En indhentet editionskendelse som pålagde internetudbyderen at oplyse, hvilket kundeforhold der var knyttet til den pågældende IP-adresse, førte imidlertid ikke til nærmere oplysninger om identiteten på gerningsmanden.

Gerningsmanden havde benyttet både hotmail-adresser og gmail-adresser i forbindelse med registreringen hos online betalingsformidleren, hvorfor Rigspolitiets Nationale IT-efterforskningscenter (NI-TEC) anmodede Microsoft og Google om log-oplysninger vedrørende de IP-adresser, der var benyttet til indlogging af de omhandlede mail-konti.

Efter indhentelse af en editionskendelse blev det pålagt to internetudbydere at oplyse, hvilke kundeforhold der lå til grund for anvendelse af IP-adresserne. Dette medførte, at politiet fik oplysninger om, hvilke personer der benyttede de pågældende IP-adresser.

På baggrund af oplysningerne kunne politiet konstatere, at den pågældende person afsonede en fængselsstraf for ligartet kriminalitet.

Den pågældende blev på denne baggrund samt sagens øvrige omstændigheder identificeret som værende gerningsmanden.

I den efterfølgende efterforskning førte de indhentede IP-adresser til, at gerningsmanden blev sigtet for yderligere forhold vedrørende hacking, databedrageri, bedrageri og udbredelse af kreditkortoplysninger.

Den pågældende politikreds har oplyst, at det i den indledende efterforskning var af afgørende betydning, at internetudbydere var i stand til at udlevere oplysninger om de kundeforhold, der lå bag IP-adresserne. Såfremt politiet ikke havde kunnet modtage disse oplysninger, havde politiet sandsynligvis ikke haft mulighed for at identificere gerningsmanden.

2. Teleoplysninger (organiseret narkohandel)

En udenlandsk statsborger (kuréren) blev ved grænsen til Danmark anholdt med 7,5 kg amfetamin. Kuréren oplyste navn og telefonnummer på leverandøren, og politiet iværksatte en aflytning af både kurérens og bagmandens telefon. Politiet indhentede endvidere ved rettens kendelse en godkendelse til at benytte sig af agentvirksomhed med henblik på opklaring af sagen.

Amfetaminen blev ved hjælp af agenten afleveret til en bestemt adresse i Danmark, hvor modtageren af amfetaminen blev anholdt.

På de aflyttede telefoner indgik der opkald fra en teleboks et nærmere angivet sted på Sjælland samt et nærmere angivet sted i Jylland. Ved hjælp af videoovervågning fra det pågældende sted i Jylland udfandt politiet yderligere to mistænkte i sagen. Politiet indhentede historiske kaldsdata på de to mistænkte og blandt andet på baggrund heraf, kunne politiet sigte de pågældende.

Der blev endvidere indhentet historiske kaldsdata på kurérens, modtagerens og bagmandens telefoner. På baggrund af de indhentede kaldsdata kunne politiet påvise en sammenhæng mellem de implicerede personer.

Kuréren, modtageren og yderligere to personer blev tiltalt og dømt i sagen. Bagmanden er fortsat eftersøgt internationalt.

Af rettens præmisser fremgår det, at retten ved skyldsspørgsmålet blandt andet lagde afgørende vægt på de indhentede teleoplysninger.

3. Teleoplysninger (skudattentat)

I forbindelse et skudattentat ved en restaurant i Danmark indfandt tre personer sig ved restauranten og affyrede i alt 15 skud. Efter skudattentatet kørte de tre personer fra stedet.

Ud fra vidneafhøringer og en gennemgang af videoovervågning fra stedet rettede politiet mistanke mod tre medlemmer af en rockergruppe. De tre personer blev sigtet og anholdt.

På baggrund af indhentede loggede teledata kunne det bevises, at de tre personer alle forinden og efterfølgende havde været ved den pågældende rockerklubs klubhus, hvorfor det måtte antages, at attentatet var udført efter forudgående aftale og i forening. Endvidere kunne politiet på baggrund af de indhentede kaldsdata til dels fastlægge flugtruten. Der blev efterfølgende langs den formodede flugtrute udfundet overvågningsmateriale, der underbyggede politiets teori. De loggede kaldsdata viste ligeledes, at der havde været en tæt kontakt mellem de tre op til attentatet.

De blev alle tre dømt for forholdet.

4. Teleoplysninger (drab)

En ældre kvinde blev fundet dræbt på sin bopæl. Kort efter det formodede gerningstidspunkt blev der hævet 6000 kr. på den dræbtes dankort. Efterfølgende blev der hævet og forsøgt hævet yderligere 12 gange.

Politiet indhentede optagelser fra de videokameraer, der dækkede de hæveautomater samt forretninger, hvor den dræbtes dankort var blevet brugt. Af disse optagelser fremgik det, at hævningerne blev foretaget af to mænd. Politiet frigav optagelserne til pressen med henblik på identifikation af de pågældende. Dette gav imidlertid ikke noget resultat.

Samtidig hermed fik politiet ved rettens kendelse tilladelse til at indhente oplysninger om, hvilke mobiltelefoner der havde været i området ved gerningsstedet i det formodede gerningstidsrum, og hvilke mobiltelefoner der havde været i områderne ved hæveautomaterne og forretningerne på tidspunkterne for hævningerne.

Dette gav i første omgang anledning til mistanke mod en ung mand, men da politiet indhentede loggede kaldsdata på den unge mands mobiltelefon, kunne det afvises, at han havde været i de områder, hvor hævekortet var blevet brugt.

Ved yderligere analyse af de nævnte historiske kaldsdata blev det konstateret, at to personer (der var brødre) havde været i området ved gerningsstedet og efterfølgende i området, hvor den første hævning på den dræbtes dankort var foretaget.

Gennem indhentede data på disse personers mobiltelefoner kunne politiet fastlægge, at de begge havde været i området ved gerningsstedet og efterfølgende var især den enes mobiltelefon interessant, idet denne dels blev registreret på master og celler, der dækkede hver eneste hævekortautomat og forretning, og dels var det på tidspunkter i nær tilknytning til de tidspunkter, hvor hævningerne var blevet foretaget.

De to personer blev anholdt og er pt. varetægtsfængslet blandt andet på baggrund af oplysningerne fra de indhentede data.

5. Teleoplysninger (drab)

En 33-årig mand (A) blev af sin samlever (B) under angivelse af, at de skulle ud og fiske, lokket ud til et åløb beliggende i et landområde nogle kilometer fra deres fælles bopæl.

Ved ankomsten satte de sig et sted ved bredden, hvor de flere gange tidligere havde været for at fiske. På et tidspunkt gik B væk fra stedet under påskud af at skulle på toilettet.

Forudgående havde B imidlertid overtalt sin tidligere kæreste (C) til at slå A ihjel.

C lå som planlagt skjult i noget bevoksning ca. 8 meter bag det sted, hvor A og B sad og fiskede.

Da B, som på forhånd aftalt med C, gik væk fra stedet, affyrede C et skud mod A med et jagtgevær. Kuglen ramte A i hovedet, og A afgik ved døden.

Efter drabet forsvandt C diskret fra stedet, mens B løb hen til en ejendom cirka 300 m fra gerningsstedet. Herfra tilkaldte hun en ambulance, idet hun angav, at der var sket en ulykke med hendes samlever A.

Efterforskningen gav straks anledning til, at politiet mistænkte B for at være involveret i drabet. B blev anholdt og fremstillet i grundlovsforhør. B nægtede ethvert kendskab til drabet og blev løsladt af retten, da retten ikke fandt, at der var tilstrækkeligt mistankegrundlag.

Ved den efterfølgende efterforskning blev mistankegrundlaget mod B styrket i en sådan grad, at retten ved kendelse tillod politiet at foretage en telefonaflytning af B samt indhente historiske teleoplysninger.

På baggrund af de indhentede teleoplysninger på B blev C interessant for efterforskningen, idet historikeren viste, at B i de sidste dage op til drabet og helt frem til ca. en time før gerningstidspunktet havde kommunikeret flere gange med C pr. SMS og tale.

Der blev efterfølgende ved rettens kendelse tillige indhentet historiske teleoplysninger på mobiltelefonen benyttet af C.

På baggrund af de indhentede teleoplysninger blev B og C anholdt og sigtet for drabet. Begge blev varetægtsfængslet ved grundlovsforhøret.

Af de historiske teleoplysninger på mobiltelefonen tilhørende C fremgik det, at mobiltelefonen omkring gerningstidspunktet loggede på mobilceller, der dækkede det område, hvor drabet var sket. C's forklaring om, at han på gerningstidspunktet havde opholdt sig på sin bopæl omkring 25 km fra gerningsstedet, og at han havde sin mobiltelefon på sig, kunne dermed tilbagevises.

C tilstod efterfølgende drabet og udpegede B, der fortsat nægtede, som medgerningsmand. B og C blev efterfølgende begge idømt 13 års fængsel for manddrab.

6. Teleoplysninger (organiseret narkohandel)

I forbindelse med en narkoefterforskning blev der iværksat en aflytning af en 17-årig mand (A), som politiet havde mistænkt for at ville transportere og videregive en større mængde narkotika til en ukendt person. Transporten skulle foregå med tog fra Sjælland til Jylland.

Forinden havde politiet foretaget en telefonaflytning af en 31-årig mand (B), og af aflytningen fremgik det, at det var B, der havde arrangeret A's togtur. A sendte under togturen en SMS til en tredje person (C) og oplyste, hvornår toget ville være fremme.

Politiet etablerede herefter en aktion med henblik på anholdelse af A og den endnu ukendte modtager af stoffet. Da A ankom til togstationen i Jylland, mødtes han med C, til hvem han overdrog en rygsæk, der viste sig at indeholde 10 kg hash. A og C blev anholdt.

A tilstod forholdet, men ønskede ikke at udtale sig i øvrigt. Efter indhentning af historiske teleoplysninger på A's mobiltelefon kunne politiet konstatere, at A 35 dage tidligere var rejst samme tur. Politiet mistænkte A for tillige at have forestået en levering af hash på den tidligere foretagne tur, hvilket A tilstod. Han ønskede dog fortsat ikke at udtale sig om medgerningsmænd.

Ved indhentning af historiske teleoplysninger på B og C's telefoner kunne politiet konstatere, at den kommunikation, de havde haft indbyrdes, og med A i forbindelse med en anden leverance svarede nøje til den kommunikation, som fandt sted 35 dage forinden.

A, B og C blev på grundlag af teleoplysninger sammenholdt med A's tilståelse, dog fortsat uden at angive sine medgerningsmænd, dømt for begge leverancer.

7. Teleoplysninger (hjemmerøverier mv.)

I forbindelse med en efterforskning af et hjemmerøveri blev der via en aflytning af en mobiltelefon, der blev stjålet under hjemmerøveriet, udfundet en østeuropæisk familie.

Ved en ransagning hjemme hos familien blev der fundet en større mængde tyvekoster samt effekter fra hjemmerøveriet. Familien oplyste, at de gennem det sidste års tid havde haft besøg af fire familiemedlemmer fra Østeuropa. De pågældende familiemedlemmer havde dog forladt Danmark på tidspunktet for ransagningen. Politiets efterforskning afdækkede imidlertid, hvilket telefonnummer den ene af de besøgende familiemedlemmer havde benyttet under sit ophold i Danmark.

Politiet indhentede historiske teleoplysninger for en længere periode på den nævnte telefon. Ved analysen af de historiske teleoplysninger kunne politiet identificere de telefonnumre, som de resterende tre besøgende familiemedlemmer havde benyttet i forbindelse med deres ophold i Danmark. Politiet kunne endvidere kortlægge, hvilke perioder telefonerne ikke havde været aktive i Danmark.

Oplysningerne om perioder, hvor telefonerne ikke havde været aktive i Danmark, var af betydning for en drabsefterforskning i et andet EU-land, idet efterforskningen havde vist, at de samme familiemedlemmer, i de perioder hvor de ikke var i Danmark, havde begået alvorlige forbrydelser i det pågældende EU-land.

På baggrund af analysen af kaldsdata fra de pågældende familiemedlemmers telefoner kunne politiet konstatere, at de fire familiemedlemmerne med stor sandsynlighed stod bag flere berigelsesforbrydelser, herunder endnu et hjemmerøveri. Politiet udfandt endvidere endnu et telefonnummer, som de fire familiemedlemmer havde været i tæt kontakt med.

Efter længere tids efterforskning, herunder gennemgang af 30.712 kaldsdata, kunne politiet foretage anholdelse af en mistænkt. Ved en ransagning hos den pågældende fandt politiet en container med tyvekoster til en værdi af 2.700.000 kr.

Gennemgangen af de 30.712 kaldsdata medførte endvidere, at politiet kunne bevise, at de fire familiemedlemmer havde haft kontakt med

den anholdte, ligesom de havde været ved flere af gerningsstederne, herunder hjemmerøveriet.

Sagen er endnu verserende, idet kun den ene af de fire familiemedlemmerne er blevet anholdt og udleveret til Danmark, mens de resterende tre familiemedlemmer fortsat ikke er udleveret, idet de befinder sig i deres hjemland, der ikke udleverer egne statsborgere.

8. Teleoplysninger (hjemmerøveri)

Et ældre ægtepar blev udsat for hjemmerøveri, idet fire delvist maskerede mænd trængte ind i deres hjem og truede manden til at udlevere pinkoderne til ægteparrets kreditkort samt papirene på deres bil, hvorefter røverne tog nøglerne til bilen og forlod gerningsstedet.

Politiet fandt hurtigt den ene gerningsmand, idet han to dage forinden var blevet pågrebet i et forsøg på at begå indbrud hos ægteparret.

Politiet indhentede historiske teleoplysninger på gerningsmandens mobiltelefon og kunne ud fra disse oplysninger kortlægge, hvem han havde været i kontakt med før, under og efter hjemmerøveriet.

På baggrund af disse oplysninger udpegede politiet yderligere tre mistænkte, og politiet indhentede herefter loggede historiske kaldsdata med masteoplysninger på de mistænkte. Disse oplysninger viste, at de pågældende havde været i området ved gerningsstedet omkring gerningstidspunktet samt dagen forinden. Det blev efterfølgende konstateret, at de dagen forinden havde forsøgt at gennemføre hjemmerøveriet.

Politiets egen udlæsning af mobiltelefonerne viste, at nogle af telefonerne ikke var indstillet med korrekt tidsindstilling. Såfremt politiet alene havde haft disse udlæsninger, ville dette have medført oplysninger om en anden fysisk placering på gerningstidspunktet, end tilfældet var.

Det var under hele sagen af afgørende betydning for sagens opklaring, at politiet var i besiddelse af de loggede oplysninger, idet oplysningerne kunne placere gerningsmændene på gerningsstedet på gerningstidspunktet, ligesom oplysningerne kunne placere ger-

ningsmændene ved de hæveautomater, hvor de stjalne kort senere blev misbrugt.

9. Teleoplysninger (organiserede narkohandel)

I forbindelse med en efterforskning i en narkosag modtog politiet en oplysning fra en kilde om, at en person A forestod indsmugling af store mængder kokain fra Holland til Danmark.

På baggrund af denne oplysning påbegyndte politiet en efterforskning rettet mod A. A var imidlertid meget sikkerhedsbevidst, men efter politiet havde efterforsket mod personkredsen omkring A, herunder via telefonaflytninger, lykkedes det politiet at beslaglægge ca. 9 kg kokain. Ud fra de under aflytningerne fremkomne oplysninger var politiet af den opfattelse, at der tidligere var indsmuglet yderligere 10 kg kokain.

Umiddelbart efter beslaglæggelsen af de 9 kg kokain foretog politiet anholdelse af fem personer, der alle blev sigtet og varetægtsfængslet for medvirken til de to indsmuglinger. På daværende tidspunkt var det dog ikke muligt for politiet at påvise, at det var A, der var bagmanden for indsmuglingerne, idet han havde sørget for at holde sig på afstand fra selve indsmuglingerne, og således ikke selv havde været i direkte berøring med kokainen.

Ved anholdelsen af de fem gerningsmænd fandt politiet flere telefoner, som politiet ikke tidligere havde været bekendt med. Politiet indhentede historiske teleoplysninger samt masteoplysninger på telefonerne og kunne herefter sammenstykke et billede, der viste A's rolle i forbindelse med indsmuglingerne.

Alene på baggrund af de historiske teleoplysninger, herunder masteoplysningerne, lykkedes det anklagemyndigheden at bevise, at A var bagmanden.

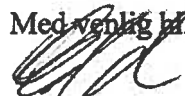
10. Teleoplysninger (flere forhold af drab, våbenbesiddelse og vold)

I forbindelse med efterforskningen af en større rockersag indhentede politiet mere end 730.000 historiske kaldsdata på i alt ca. 85 telefonnumre.

Foruden vidneforklaringer udgjorde en meget stor del af de historiske teleoplysninger de afgørende beviser i sagen. De historiske teleoplysninger understøttede således afgørende vidneforklaringer under den meget omfattende sag.

Der blev i sagen rejst tiltale mod i alt 16 personer med relation til rockermiljøet. 15 ud af de 16 tiltalte blev dømt.”

Med venlig hilsen

Carsten Madsen